

da bi prihajalo veliko ljudi, ker prvi bi bil januarija meseca, torej ob času, ko je po goratem okraji Litijskem zelo težavno in nevarno goniti živino, mnogokrat celo nemogoče, — drugi avgusta meseca pa bi se prehitro zvrstil za semnjem v juniji. Dalje so najvažnejši živinski semnji tamošnjega okraja, namreč v Velikem Gabru, v Št. Vidu pri Zatičini, v Šmartinu pri Litiji in v Višnji Gori, meseca junija in julija. Iz vsega tega je razvidno, da bi nova semnja prav nič ne pospeševala živinoreje in prometa v Litiji. Ker tudi občina Vače po pravici ugovarja ter sta se izrekla zoper dovolitev tudi c. kr. okr. glavarstvo Litijsko in osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske, zato predlaga odsek: Častita zbornica naj se izreče v svoji izjavi do visoke c. kr. deželne vlade zoper dovolitev zaprošenih dveh semnjev. — Predlog se je vzprejel.

VI. Gospod zbornični svetnik Avgust Skaberne poroča o prošnji podobčine Nadlesk v Logaškem okraji za dovoljenje treh kramarskih in živinskih semnjev. Uže leta 1879. in 1884. je ta podobčina vložila prošnji za dva semnja. Proti prvi je zbornica izrekla se neugodno, drugo pa je priporočila. Visoka c. kr. dež. vlada je vendar tudi drugo odklonila, pa tudi ministerstvo je zavrnilo obe. Zbornica je priporočala drugo prošnjo zato, ker je od leta 1879. napredovala živinoreja v Loški dolini, druge semenjske občine pa tudi niso tedaj ugovarjale zoper dovolitev. Sedanja prošnja se razločuje od onih dveh po tem, da prosijo sedaj treh semnjev in da se dnevi s prejšnjimi ne ujemajo. Zaradi tega so izrekle tudi pomisleke semenjske občine, in sicer Gorenji Logatec in Cerknica glede semnja 16. maja, Št. Peter glede semnja 17. marcija, Rovte pa glede semnjev 17. marcija in 20. junija. Na te ugovore se je ozirati, ker gotovo bodo zaprošeni semnji v škodo naštetim. Glede na to meni odsek, da je tem bolj odreči priporočilo, ker je svoj čas le zaradi tega bila zbornica za dovolitev dveh semnjev, ko ni bilo ugovorov zoper njo in so razmere v občini pričale za njo. Dva semnja bi tudi sedaj popolnoma zadostovala. Z ozirom na vse navedene razmere predlaga odsek: Častita zbornica naj ne priporoča prošnje visoki c. kr. deželni vladi. — Predlog se je vzprejel.

Politične stvari.

Državni zbor.

Po kratkih počitnicah, ki so bile zaradi velikonočnih pravoslavnih praznikov, imela je poslanska zbornica svojo sejo dne 6. t. m. Predno se je prešlo na dnevni red, odgovorila sta pravosodni minister in minister za deželno brambo na dve interpelaciji, in sicer prvi na interpelacijo poslanca dr. Hellrigla in tovarišev glede uvedanja tarifa za odvetniške pristojbine na Tirolskem in Predarlskem, drugi pa na interpelacijo dr. Wildauerja in drugov glede nekaterih ministerskih naredeb o razpregledu neaktivnih deželnih brambovcev. Potem se je pa prešlo na dnevni red. Glede zahteve

sodišča v Währingu, da bi smelo postopati proti državnemu poslancu Schneiderju v neki kazenski obravnavi zaradi žaljenja časti, poročal je dr. Ferjančič ter predlagal v imenu imunitetnega odseka, da se ugotovi rečeni zahtevi. Zbornica je pritrdila temu predlogu z veliko večino glasov. Na to je prišlo na vrsto prvo branje dr. Plenerjevega predloga, naj se uvedó direktne državnozbornske volitve po kmečkih občinah ter odpravijo dosedanja volilni možje. Poslanec dr. Ebenhoch, konservativec, je rekel, da bodo njegovi somišljeniki le tedaj glasovali za uvedenje takih volitev, ako se bodo vršile v vsaki občini. Predlog dr. Plenerja se je izročil posebnemu odseku 24 članov. Isto tako se je izročil enolikoštevilnemu posebnemu odseku tudi predlog dr. Kathreina glede premembe zborničnega reda. Predlog poslanca Burgstallerja pa, ki zahteva olajšav pri hišnem davku v Trstu zato, da bi posledice zaradi odprave proste luke, vsled katerih bodo mnogo manj vredna poslopja v Trstu, ne bile prehude, izročil se je davčnemu odseku.

Stavile so se za tem neke interpelacije, med njimi tudi interpelacija poslanca Masařyka do ministerskega predsednika zaradi nečloveškega ravnanja z avstrijskimi izseljenci slovanske narodnosti v Virginiji v severni Ameriki. — V tej seji je vlada predložila državnemu zboru jako važen zakonski načrt za mesto Dunaj. Prodale naj se bodo namreč vojašnice, ki stoje v sredini mesta, ter skupilo za nje porabilo za zidanje novih vojašnic zunaj mesta. Ves prostor, ki naj bi se prodal, meri okolo 58 oral. S tem vladnim predlogom izpolni se Dunajčanom vroča želja, katero so gojili uže dolgo časa, pa se jej je upiralo vojno ministerstvo. Zidale se bodo na mestu sedanjih vojašnic krasne palače, pri katerih bode vsaj za nekaj časa obilo dela mnogim obrtnikom, rokodelcem in delavcem.

Dne 8. t. m. se je imelo začeti p o s v e t o v a n j e o a d r e s n i h n a č r t i h. Vse je bilo radovedno, kako se bode končal ta parlamentarni boj. Odločeni so bili uže govorniki.

Ni nam treba omenjati, da je izbrala vsaka stranka izmed sebe najboljše govornike. Ugibalo je časopisje, bode li dobiti večino za adresni načrt Bilinskega in bode li Poljaki udali se zahtevam konservativnega kluba ter vzprejeli premembne nasvete poslanca Šukljeta o narodni ravnopravnosti in poslanca Dipaulija o versko-nravni vzgoji. „Neue Freie Presse“ je zvedela uže iz gotovega vira, da bode Bilinskega načrt s popravljanim Šukljetovim premembnim nasvetom vzprejet z enim samim glasom večine, drugi so zopet trdili, da se Poljaki nečejo udati ter da ne bode vzprejet noben adresni načrt.

Radovednost je bila od dne do dne večja. Prišel je dan 8. maja. Komaj smo pričakovali novic prvega dne, ki nam bodo naznanile, s kako govorniško silo se je zagnal v adresni boj ta ali on govornik. Ali kako nas je presenetil prvi telegram, ki smo ga zagledali v „Slovenci“ in ki se glasi tako le: „V zbornici poslancev je

Smolka stavljal nujni predlog, naj se adresa opusti in odpošlje k cesarju deputacija, ki naj se zahvali za prestolni govor. Predlog je bil podpiran od cele zbornice in takoj brez debate sprejet z živahnim odobravanjem. Podpredsednik Clumecky naglašal soglasni sklep, ki priča o moči države, hvaležnosti in zvestobe do vladarja, ter konča s „hoch“-klicem na cesarja, kar zbornica naudušeno trikrat ponovi.

Tako je torej končal adresni boj. Glasila raznih strank priznavajo sicer, da je taka, akoravno v parlamentarnem življenju nenavadna rešitev, pri obstoječih razmerah prav ustregla vsem strankam, ne prikrivajo pa tudi, da ni s tem nikakor odstranjena negotovost parlamentarnega položaja.

Prezgodnje so bile torej nade, da se bodo Poljaki oklenili tesneje desnice. Dokazano je pa popolnoma, da so Poljaki danes Taaffejeva stranka ter da storijo to, kar on želi. nobeden pa tudi ne dvomi, da tudi grof Taaffe stori Poljakom to, kar oni žele. Večina za Bilinskega adresni načrt s Šukljjetovim in Dipaulijevim dostavkom dobila bi se gotovo. Ali s tem bi se nagnili Poljaki preveč k desnici, to pa zdaj ne ugaja vladi. Srečni Poljaki! Da bi mi Slovenci bili na njih mestu, potem se nam najbrže ne bi potreben zdel Šukljjetov dostavek k Bilinskega adresnemu načrtu, kajti izpolnjenih bi bilo uže gotovo večina naših krotkih želj, katere so itak uže zagotovljene v ustavi. Nečemo pa trditi, da bi mi Slovenci tako malo ozira imeli do sorodnih bratov Poljakov, ako bi oni živeli v sedanjem našem v nekaterih pokrajinah zelo žalostnem stanju.

Poslanska zbornica šteje zdaj 349 članov, štirje mandati so izpraznjeni. — Po klubih so poslanci tako razvrščeni: 108 je levičarjev, 70 konservativcev, 55 Poljakov, 7 Rusinov, 35 Mladočehov, 10 Moravskih Čehov, 20 nemških nacionalcev in 13 Coroninijevcev. K zavezi za gospodarske reforme pripada jih 18, med njimi so Lienbacher, Schieder, 3 nemški nacionalci in 13 antisemitov, ki ne pripadajo k nobenemu klubu. Po tem je še 15 divjakov t. j. takih, ki ne pripadajo k nobenemu klubu niti kaki zavezi. Ti so: Foregger, moravski grofi Berchthold, Friess in Žierotin, jažno-tirolski liberalci Campi, Debiasi, Ciani in Malfatti, Staročeha Dostal in Pollak, Swieży iz Šlezije, kompromisni češki poslanec Schwarz, Srb Kvetić, Goričan prošt Jordan in princ Schwarzenberg.

Posvetovanja v proračunskem odseku napredujejo prav pridno. Ker se navadno udeležujejo teh sej tudi ministri, dana je prilika članom odsekovim, da se pri posameznih odstavkih proračuna pritožujejo o nedostatkih ali tudi nepostavnostih, ki se gode ljudstvu v gmotnem oziru ali pa tudi glede jezikovne enakopravnosti.

Tako je v neki seji tega odseka tožil naš poslanec prof. Šuklje, ko je bilo posvetovanje o pravosodni upravi, ministru grofu Schönbornu o nedostatkih, ki se gode

pri višem sodišči v Gradci glede razsodbe, v slovenskem jeziku se vršečih pravn. Pri višem sodišči v Gradci se namreč pri reševanju pritožb v čisto slovenskih pravnah ne izdajajo razsodbe v slovenskem jeziku, ampak le v nemškem. Take razsodbe se pošiljajo dotičnim okrajnim sodiščem, ki jih morajo po tem prelagati na slovenski jezik, kar pa provzroča veliko potratu časa, ter se rešitve takih pravn zavlačujejo strankam na kvar.

Dalje je povedal gospod Šuklje grofu Schönbornu, da se razen dežele Kranjske po drugih deželah, kjer prebivajo Slovenci in je njih jezik deželni, sodišča ne drže postavnih naredeb ter da se pri njih slovenskemu jeziku godi velika krivica. To pa iz večine zato, ker ne znajo uradniki slovenskega jezika. Minister grof Schönborn jo odgovoril, da bode še premišljevalo pravosodno ministerstvo, kako bi se dali odpraviti nedostatki glede rabe slovenskega jezika pri razsodbah pri višem sodišči v Gradci. Glede drugih tožeb poslanca Šukljeta pa je rekel, da se pri oddajanju služeb vedno glede na to, da dotični prosilci dokažejo znanje jezika, kar pa je na Primorskem, posebno pa v Istri, kjer so štirje deželni jeziki, prav težko. Dejal je tudi, da prosi, naj se mu naznani vsak slučaj, v katerem so se prezirale jezikovne naredb, ter obljubil, da si bode štel v svojo dolžnost, ustrezati pravičnim željam ter odstraniti nepostavnosti. — 5 t. m. je pa češki poslanec dr. Herold tožil ministru deželne brambe, da se je češkemu narodu godila pri zadnjem ljudskemu štetju posebna krivica, ker se je namignilo častnikom in podčastnikom češke narodnosti, da morajo v dotične pole vpisati, da je njih občevalni jezik nemški, kar se pa ni zgodilo častnikom drugih narodnosti, kakor na pr. poljske ali pa italijanske. Minister grof Welsersheimb je ugovarjal, da bi se bilo v tem oziru pritiskalo od kake strani na vojake. Rekel pa je, da se ne čudi ter da se mu zdi prav za prav umestno, ako so vpisali častniki v popisne pole za svoj občevalni jezik nemški jezik. V resnici se njega največ poslužujejo, kar je pa tudi jedino prav in podloga enoti armade. Čehi s tem ministrovim odgovorom niso zadovoljni, in „Politik“ pravi, da ni ž njim zadovoljen češki narod. Ta list piše, da ne pride na misel nobenemu razsodnemu Čehu, da bi ugovarjal pravicam nemškega jezika kot službenega ali pa „Commandosprache“, da pa se prepoveduje češkemu častnikom govoriti svoj jezik v privatnih pogovorih po javnih lokalih, to žali vsakega Čeha do dna srca.

Pri odstavku proračuna za finančno ministerstvo prišla je na vrsto tudi mala loterija. Poslanec grof Pinski je predlagal, naj se za zdaj le omeji igranje pri mali loteriji, polagoma pa čisto odpravi. Podpiral je ta predlog tudi dr. Kaizl, pa tudi poslanca dr. Menger in Neuwirth sta govorila v tem smislu. Finančni minister je opomnil, da je sicer tudi on te misli, da bi boljše bilo, ko bi ne bilo male loterije, nego da je. V finančnem pogledu pa je ta stvar drugačna. Mala loterija prinaša

državi lepih dohodkov vsako leto. Ko bi njih ne bilo, skrbeti bi morala vlada za druge. Po mnenju ministra Steinbacha je pa vendar umestnejše, da ostane ta prostovoljni davek, nego da bi se vpeljal kak nov prisilen davek. Tudi meni gospod finančni minister, da je to ubožnejšemu ljudstvu stara navada, katera se mu ne sme odpraviti tako nagloma.

No mi mislimo, da bi se zaradi zadnjega pomisleka še najlaglje dala odstraniti ta ljudska izkušnja, ko je spravila uže marsikaterega reveža, v najskrajnejšo bedo. Gospod finančni minister je povedal tudi nekoliko statističnih podatkov, ki utegnejo zanimati naše čitatelje. Tega prostovoljnega davka spada na Nižeavstrijskem na 100 oseb 383 gld., na Solnograškem 138 gld., na Primorskem 129 gld., na Gorenje-Avstrijskem 141 gld., na Štajarskem 80 gld., na Češkem 71 gld., v Galiciji 26 gld. v Bukovini 16 gld. in v Dalmaciji 15 gld.

Dne 10. t. m. je vzprejel presvetli cesar predsedništvo državnega zbora, ki mu je izreklo vsled soglasnega državnozbornskega sklepa z dne 8. t. m. zahvalo za prestolni govor ter mu izrazilo popolno udanost vse zbornice. Presvetli cesar je vzprejel deputacijo preprijazno ter izrekel svoje zadovoljstvo nad soglasnim sklepom državnega zbora. Opomnil je tudi, da upa, da bode zbornica porabila čas, za posvetovanje nujnih in važnih državnozbornskih reči.

V seji poslanske zbornice dne 11. t. m. je poročal predsednik dr. Smolka o tem vzprejemu. Poslanci so poslušali stoje ter z odobravanjem vzeli poročilo na znanje.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Slovesnost na Trsatu se je udeležilo dne 10. t. m. nad 15.000 romarjev iz Hrvaške, Istre, Trsta, Goriške, Kranjske in Štajarske. S posebnim vlakom, ki ga je priredil gospod J. Pavlin v Ljubljani, odpeljalo se jih je na Trsat 3000, med njimi 500 Štajarcev.

— Presvetli cesar je podelil c. kr. namestniku v Trstu vitezu Rinaldiniju dostojanstvo tajnega svetnika.

— Državno sodišče na Dunaji je razsodilo pred nekaj dnevi vsled rekurza nekega goriškega vikarja, katerega je zastopal dr. Porzer, da je naučno ministerstvo nepostavno ravnalo, ker mu je priznalo letne plače 300 gld., kolikor kakemu drugemu duhovnemu pomočniku. Dotičnega vikarija je smatrati za samostalnega dušnega pastirja, ter mu ide plače letnih 600 gld. S to razsodbo je torej načeloma rešeno to vprašanje, ki je vikarje na Goriškem jako vznemirjalo in provzročilo mnogo pisarjenja.

— Državni zbor. Tržaški državni poslanec Luzzatto s tovariši je stavil dne 11. t. m. v državnem zboru predlog, da se osnuje v Trstu italijansko useučilišče ali vsaj pravna akademija.

— Ribarsko društvo za Kranjsko v Ljubljani se je razšlo.

— Vojska proti hroščem. V petek dne 8. t. m. vzdignili so se učenci mestnih šol Ljubljanskih pod vodstvom gg. učiteljev proti Rožniku, uničevati požrešne hrošče, katerih je letos nenavadno veliko. Mestni magistrat je poskrbel za delavce, ki so hrošče z dreves stresali, učenci so jih pa pobirali ter spravljali v vreče.

— V Oneku pri Kočevji je bila dne 5. t. m. huda nevihta. Gost dež, namešan s točo, lil je skoro celo uro s tako silo, da je voda kar v potocih vrela po njivah. Ker svet nekoliko visi, zasula je z odplavljenim kamenjem mnogo njiv, odnesla ž njih prst, ž njo pa tudi setev. Škoda je velika.

— Vinsko razstavo v Dornbergu pri Gorici je primelo tamošnje vinarsko društvo kakor navadno vsako léto tudi letos dne 3. t. m. Razni posestniki Dornberške občine razstavljajo ob tej priliki svoja vina, ki uže nekoliko let jako slove ter jim je zaradi tega poskočila tudi cena. To je pa večinoma vse zasluga tamošnjega vinarskega društva, ki s praktičnimi vzgledi kaže ondotnim vinogradnikom, kako ravnati s trto, z grozdem in vinom, da se doseže pravi namen. Ker je Dornberško vino tako zelo zaslulo in ga tudi gospodarji drago prodajajo, poprijeli so se s posebnim veseljem trtarstva. Zaradi tega je pa cena zemljiščem v Dornbergu in v okolici jako visoka. Pred leti si kupil njivo sveta za 60 gld., danes dobiš pa za njo lahko 500 gld., ako je nje lega pripravna za saditev trt.

— Kužna živinska bolezen v gobci in na parkljih še vedno razsaja po Tržaški okolici, po nekih vaseh Volovskega okraja, v Nabrezini v političnem okraji Sežanskem in pa v Doberdolu v Gradiščanskem političnem okraji.

— Spletski škof Nakić je prepovedal mašo v staroslovenskem jeziku. Ljudstvu v Dalmaciji, ki se je uže davno privadilo temu, ni pa ta prepoved všeč, zato je pokazalo očitno škofu svojo nejevoljo, ko je birmoval pred nekaj dnevi. Zdaj pa poročajo iz Zadra, da pojde škof Nakić te dni v Rim, kjer bode poskušal doseči, da se končno uredi vprašanje glede branja maše v staroslovenskem jeziku.

— Parobrodno društvo Lloyd. V ministerstvu za vnanje reči so se te dni dognali dogovori med zastopniki obeh državnih polovic o razveljavljenji skupne pogodbe z avstro-ogrskim parobrodskim društvom „Lloydom“ glede letne podpore. Vsled teh dogovorov bode nehala ta pogodba z 31. decembrom 1891. Dne 6. t. m. so se pa začeli dogovori med c. kr. trgovinskim ministerstvom in zastopniki Lloydovimi o določbah nove pogodbe, ki se ima skleniti med njima in vsled katere bo parobrodno društvo Lloyd postalo izključno avstrijsko društvo. Letna podpora, katero misli naša vlada društvu „Lloyd“ privoliti, znašala bode vsled nove pogodbe okolo 3,400.000 gld. Lloyd se mora zavezati, da bode vsako leto opravil natančno število voženj v določene domače in inozemske luke ter nazaj grede opravljal tudi poštni promet brezplačno. Pri izvažanju oseb in blaga iz avstrijskih luk